

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 494¹/VI/2010
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 5^η Ιουλίου 2010, ημέρα Δευτέρα και ώρα 14:00, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύων: Νικόλαος Τραυλός,

Μέλη: Δημήτριος Λουκάς,
Δημήτριος Δανηλάτος,

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η λήψη απόφασης επί της επί της από 8.4.2010 γνωστοποίησης της συγκέντρωσης των εταιριών «**ΤΟΡΑΖ HOLDING ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**» και «**TIGER CHEMICALS ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ**», σύμφωνα με το αρ. 4β ν. 703/77, ως ισχύει .

Στη συνεδρίαση παρίστατο η νομίμως κλητευθείσα εταιρία με την επωνυμία ΤΟΡΑΖ HOLDING ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της Παναγιώτη Μπερνίτσα (ΑΜ ΔΣΑ 6001) και Μαρίνας Ανδρουλακάκη (ΑΜ ΔΣΑ 22185).

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε ο αρμόδιος Εισηγητής Δημήτριος Λουκάς, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. 3456/4.6.2010 Εμπιστευτική Έκθεσή του και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτήν, να εγκριθεί η υπό εξέταση συγκέντρωση.

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι του ενδιαφερόμενου μέρους, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους, απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Προεδρεύων και τα Μέλη της Ε.Α, συμφώνησαν και συντάχθηκαν με το περιεχόμενο της Έκθεσης του αρμοδίου Εισηγητή.

Κατόπιν η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη για λήψη απόφασης και αφού έλαβε υπόψη την έκθεση του αρμοδίου εισηγητή, τις απόψεις που διατύπωσε προφορικά κατά την ακροαματική διαδικασία και εγγράφως στο υπόμνημά του το ενδιαφερόμενο μέρος, όλα τα στοιχεία του φακέλου της ανωτέρω υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1) Την 8.4.2010, υπεβλήθη στην Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής ΓΔΑ) η γνωστοποίηση της συγκέντρωσης των εταιριών

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

«ΤΟΡΑΖ HOLDING ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής ΤΟΡΑΖ ή γνωστοποιούσα) και «TIGER CHEMICALS ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ» (εφεξής TIGER ή εξαγοραζόμενη), σύμφωνα με το άρθρο 4β ν.703/77, ως ισχύει. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξέταση της υπόθεσης, και λόγω ελλείψεων στα υποβληθέντα στοιχεία, η ΓΔΑ απέστειλε στην εταιρία ΤΟΡΑΖ την 14.4.2010 επιστολή για συμπληρωματικά στοιχεία και επεξηγήσεις (αριθ.πρωτ.οικ.2193), κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4δ παρ. 10 ν. 703/77, ως ισχύει. Η γνωστοποιούσα απέστειλε τα αιτηθέντα στοιχεία στις 4.5.2010 (αριθ. πρωτ.2708).

II. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- 2) Η υποβληθείσα γνωστοποίηση αφορά στην εξαγορά από την εταιρία ΤΟΡΑΖ, έμμεση θυγατρική εταιρία του ιδιωτικού επενδυτικού κεφαλαίου (private equity fund) «Lamda Partners L.P.» του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου (εφεξής μ.κ.) της εταιρίας TIGER. Η εξαγορά λαμβάνει χώρα δυνάμει του από 7.4.2010 προσυμφώνου αγοραπωλησίας μετοχών μεταξύ της εταιρίας ΤΟΡΑΖ και [...] μετόχου της εταιρίας TIGER.
- 3) Στο επενδυτικό σχήμα Lamda Partners L.P ανήκει η εταιρία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής ELFE S.A.), η οποία, προέρχεται από την συγχώνευση στις 17.3.2010 με την εταιρία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.» (εφεξής ΒΦΛ). Πριν από την ολοκλήρωση της συναλλαγής, η εξαγοραζόμενη εταιρία, TIGER, κατείχε ποσοστό 60% του μ.κ. της εταιρίας «GREEN TOPCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» (εφεξής GREEN TOPCO), απώτερης μητρικής εταιρίας του ομίλου «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ», ενώ το υπολειπόμενο 40% του μ.κ. αυτής ανήκει ήδη στην ΤΟΡΑΖ. Σύμφωνα δε με δήλωση των μερών, η ΤΟΡΑΖ, μέχρι και σήμερα, δεν ασκεί καμίας μορφής έλεγχο στην εταιρία GREEN TOPCO.
- 4) Ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συναλλαγής, η εταιρία ΤΟΡΑΖ θα αποκτήσει τελικά τον αποκλειστικό έλεγχο της GREEN TOPCO, διά μέσου της εταιρίας TIGER και, κατά συνέπεια, τον αποκλειστικό έλεγχο του ομίλου «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ»

ΟΜΙΛΟΣ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΥΣΑΣ

I. LAMDA PARTNERS L.P.

- 5) Το ιδιωτικό επενδυτικό κεφάλαιο (*private equity fund*) «Lamda Partners L.P.» συστάθηκε στις 19.03.2009 με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων. Απώτερος αποκλειστικός έλεγχος επ' αυτού ασκείται, σήμερα, από τον κ. Λ. Λαυρεντιάδη. Στο επενδυτικό αυτό σχήμα ανήκουν και άλλες εταιρίες (άμεσες και έμμεσες θυγατρικές), οι οποίες δεν έχουν, προς το παρόν, αναπτύξει δραστηριότητα, εκτός της εταιρίας «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

TOPAZ HOLDING ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

- 6) Η TOPAZ συστάθηκε στις 26.10.2009 και αποτελεί έμμεση θυγατρική εταιρία του ιδιωτικού επενδυτικού κεφαλαίου «Lamda Partners L.P.». Σκοπός της εταιρίας είναι σύμφωνα με το καταστατικό της η παροχή γενικών συμβουλευτικών υπηρεσιών στην αγορά των χημικών, της χημικής παραγωγής και σε οποιονδήποτε άλλο σχετικό τομέα, εντός της γεωγραφικής περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων, της Ελλάδας και εντός οποιαδήποτε άλλης γεωγραφικής περιοχής. Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρίας είναι [...], Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος, [...], Αντιπρόεδρος και ο [...], Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Η εταιρία συμμετέχει κατά ποσοστό 40% στο μ.κ. της GREEN TOPCO απότερης μητρικής του ομίλου «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» (μειοψηφική συμμετοχή χωρίς δικαίωμα ελέγχου επ' αυτής).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ELFE ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

- 7) Στις 15.09.2009, δυνάμει σχετικής σύμβασης αγοραπωλησίας μετοχών, η εταιρία ELFE απέκτησε το σύνολο (100%) του μ.κ. της εταιρίας ΒΦΛ, η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία λιπασμάτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στις 12.03.2010, με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης, δημιουργήθηκε η ανώνυμη εταιρία «ELFE S.A.» (εφεξής ELFE), η οποία ανέλαβε εξ ολοκλήρου τη δραστηριότητα της εταιρίας ΒΦΛ. Η εταιρία δραστηριοποιείται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα, στη βιομηχανία και εμπορία κάθε είδους χημικών λιπασμάτων. Επίσης, η εταιρία έχει αναπτύξει την ιδιόκτητη αλυσίδα καταστημάτων ΑΓΡΟΦΟΔΙΑ μέσω της οποίας διαθέτει προϊόντα απαραίτητα για τις αγροτικές καλλιέργειες. Περαιτέρω, η ELFE συμμετέχει, κατά ποσοστό 50%, στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» δ.τ. «Λ.Υ.Δ.Α. Α.Ε.» (εφεξής «ΛΥΔΑ»), η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στην εμπορία εξειδικευμένων λιπασμάτων ενώ διαθέτει και εμπορεύεται επίσης κτηνοτροφικά προϊόντα διατροφής και υγιεινής.
- 8) Την εταιρία εκπροσωπεί το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται [...] (Πρόεδρος) [...] (Αντιπρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος) και τους [...] (Μέλη). Ο ενοποιημένος παγκόσμιος κύκλος εργασιών του ομίλου της ELFE S.A., σύμφωνα με τον proforma ισολογισμό για το 2009, εκτιμάται ότι ανήλθε [...]. Ο αντίστοιχος κύκλος εργασιών για το 2008 ανήλθε σε 218.551.169,8€ ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της εταιρίας ΒΦΛ για το έτος 2008 ανήλθε σε 213.510.168,45€.

2. *ΛΟΙΠΕΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΑΙΡΙΩΝ Α. ΛΑΥΡΕΝΤΙΑΔΗ*

- 9) Ο κ. Α. Λαυρεντιάδης, πλην της «Lamda Partners L.P.», συμμετέχει στο μ.κ. των ακόλουθων εταιριών:
«PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»[...]
- 10) Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Ε.Α. 478/VI/2010, ασκεί έλεγχο επί της τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», μητρικής

εταιρίας του χρηματοοικονομικού ομίλου Proton που παρέχει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών εμπορικής και επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και εργασιών, σε εξειδικευμένους τομείς του χρηματοοικονομικού κλάδου. Ο ενοποιημένος παγκόσμιος κύκλος εργασιών για το έτος 2009 ανήλθε σε 111.827.000€ ενώ ο αντίστοιχος κύκλος εργασιών για το έτος 2008 ανήλθε σε 137.509.000 €. Ο εθνικός κύκλος εργασιών του ομίλου για το έτος 2008 ανήλθε σε [...].

[...]

11) [...]

[...]

12) [...]

[...]

13) [...]

[...]

14) [...]

[...]

15) [...]

[...]

16) [...]

[...]

17) [...]

3. ΛΟΙΠΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ Λ. ΛΑΥΡΕΝΤΙΑΔΗ

«ALAPIS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ, ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ» [...]

18) Η εταιρία ιδρύθηκε το 2007 (Μάιος) εδρεύει στο Δήμο Αθηναίων και δραστηριοποιείται, κυρίως, στους τομείς της ανθρώπινης υγείας, των φαρμάκων και των καλλυντικών. Το ποσοστό συμμετοχής του κ. Λ. Λαυρεντιάδη στην εταιρία ανέρχεται, σήμερα, σε [...] του μ.κ., ποσοστό που – σύμφωνα με την άποψη της εξαγοράζουσας εταιρίας – δεν παρέχει δικαιώματα ελέγχου επ' αυτής.

19) Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο εξέτασης της παρούσας συγκέντρωσης η υπηρεσία διερευνούσε εάν ο κ. Λ. Λαυρεντιάδης ασκεί στην πράξη (*de facto*) έλεγχο επί της εταιρίας ALAPIS (στο πλαίσιο και άλλων συναφών γνωστοποιήσεων). Σημειώνεται σχετικά ότι ένας μειοψηφών μέτοχος μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι ασκεί αποκλειστικό έλεγχο *de facto*, με βάση κατανομή των ψήφων στις συνελεύσεις των μετόχων και τον ιδιαίτερο ρόλο των υπόλοιπων μετόχων (συνεκτιμώντας, κατά περίπτωση, τυχόν διαρθρωτικούς, οικονομικούς ή οικογενειακούς δεσμούς, καθώς και τα συγκεκριμένα στρατηγικά ή οικονομικά συμφέροντα των μετόχων αυτών) [βλ. Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ 16.2.2008 C 95/01)]. Ωστόσο, στο διαθέσιμο χρόνο των προβλεπόμενων εκ του νόμου προθεσμιών, η υπηρεσία επικέντρωσε την έρευνα στην αποσαφήνιση κρίσιμων στοιχείων για την αξιολόγηση τυχόν δυσμενών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό στις επηρεαζόμενες σχετικές αγορές της γνωστοποιηθείσας

συγκέντρωσης. Και τούτο, καθώς – ακόμη και αν ήθελε να θεωρηθεί ότι η εταιρία ALAPIS ελέγχεται στην πράξη από τον κ. Λ. Λαυρεντιάδη – δεν προκύπτουν επηρεαζόμενες αγορές για τους σκοπούς της εξεταζόμενης συγκέντρωσης από την κάθετη σχέση που φαίνεται να υπάρχει μεταξύ της ALAPIS και της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ στις επιμέρους σχετικές αγορές των χημικών για καλλυντικά και απορρυπαντικά (HPCII).

- 20) Με βάση τα ανωτέρω, ο συνολικός παγκόσμιος κύκλος εργασιών των εταιριών συμφερόντων Λ. Λαυρεντιάδη ανήλθε το έτος 2008 σε [...] εκ. ευρώ, περίπου (εκ των οποίων [...] εκ. ευρώ περίπου ο όμιλος [...] και [...] εκ. ευρώ ο όμιλος PROTON). Στην εθνική αγορά, ο κύκλος εργασιών του ομίλου εταιριών του κ. Λ. Λαυρεντιάδη για το ίδιο έτος ανήλθε σε [...] περίπου, εκ των οποίων περί τα [...] αντιστοιχούν στον όμιλο ELFE και [...] ευρώ στον όμιλο PROTON.

ΟΜΙΛΟΣ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΜΕΝΗΣ

1. TIGER CHEMICALS ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ (δ.τ. TIGER CHEMICALS S.A.)

- 21) Η εταιρία TIGER (εξαγοραζόμενη) συστάθηκε στις 31.12.2009 με έδρα την Αθήνα και κύριο αντικείμενο την παραγωγή και εμπορία χημικών προϊόντων. Η εταιρία ανήκει εξ ολοκλήρου στην κ. [...], η οποία την εκπροσωπεί ως Πρόεδρος Δ.Σ. & Διευθύνουσα Σύμβουλος. Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχει επίσης, [...], ως Αντιπρόεδρος Δ.Σ. και [...] ως μέλος Δ.Σ. Η εταιρία κατέχει σήμερα ποσοστό 60% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας GREEN TOPCO και ασκεί τον αποκλειστικό έλεγχο τόσο επ' αυτής, όσο και επί του ομίλου της «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ». Λόγω της πρόσφατης έναρξης των εργασιών της, δεν υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία για την εταιρία.

GREEN TOPCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

- 22) Η εταιρία «GREEN TOPCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2008, εδρεύει στην Αθήνα και έχει ως σκοπό, σύμφωνα με το καταστατικό της, την απόκτηση μειοψηφικών ή πλειοψηφικών συμμετοχών σε ελληνικές ή αλλοδαπές επιχειρήσεις. Η εταιρία κατέχει το σύνολο (100%) του μ.κ. του ομίλου «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ». Την εταιρία εκπροσωπεί το Διοικητικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν [...], Πρόεδρος & Διευθύνουσα Σύμβουλος, [...], Αντιπρόεδρος και [...], Μέλος. Η πρώτη εταιρική χρήση που αρχίζει από την καταχώρηση της σύστασης στο μητρώο Α.Ε. λήγει [...]. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πρόχειρου ισολογισμού, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών για το έτος 2009 αντιστοιχεί σε αυτό του ομίλου της «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» και ανέρχεται σε [...], ενώ ο εθνικός κύκλος εργασιών για το ίδιο έτος ανήλθε σε [...].

ΟΜΙΛΟΣ «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ»

- 23) Ο όμιλος ιδρύθηκε το 1974 με αντικείμενο κυρίως την παραγωγή, εμπορία και διανομή χημικών προϊόντων. Εδρεύει στην Αθήνα και κύρια δραστηριότητα του είναι η διανομή χημικών προϊόντων, αντιπροσωπεύοντας κορυφαίες εταιρίες στη

Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο όμιλος δραστηριοποιείται επίσης στην παραγωγή χημικών πρώτων υλών στην Ελλάδα και Σερβία. Επιπλέον, ο όμιλος δραστηριοποιείται στην αγορά των λιπασμάτων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (σε επίπεδο εμπορίας, κυρίως ως διανομέας λιπασμάτων τρίτων παραγωγών, εισαγομένων από το εξωτερικό). Στην Ελλάδα, η «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» συμμετέχει στο μ.κ. της [...] και της [...] κατά [...] και στο μ.κ. της [...] κατά [...]. Οι θυγατρικές της «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» παρέχουν, κυρίως, υποστηρικτικές υπηρεσίες στη μητρική εταιρία. Ο όμιλος δραστηριοποιείται και στο εξωτερικό. Την εταιρία εκπροσωπεί το Διοικητικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν [...], Πρόεδρος & Διευθύνουσα Σύμβουλος, [...], Αντιπρόεδρος και [...], Μέλος. Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του ομίλου για το έτος 2009 ανήλθε σε [...] ενώ ο αντίστοιχος εθνικός κύκλος εργασιών ανήλθε σε [...].

III. ΣΧΕΤΙΚΕΣ & ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

1. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

- 24) Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Η σχετική αγορά προϊόντων ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποτελείται από επί μέρους προϊόντα ή/και υπηρεσίες που παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό όμοια φυσικά ή τεχνικά χαρακτηριστικά και είναι εναλλάξιμα.
- 25) Οι σχετικές αγορές προϊόντος στις οποίες δραστηριοποιούνται οι εταιρίες του ομίλου της εξαγοράζουσας και της εξαγοραζόμενης εταιρίας είναι:

α) η αγορά των λιπασμάτων, η οποία μπορεί να διακριθεί περαιτέρω στην υπό-αγορά αζωτούχων λιπασμάτων με βασικό συστατικό το άζωτο (περιέχουν κυρίως αμμωνία, νιτρικό οξύ, νιτρική αμμωνία, ουρία, θεική αμμωνία, ασβεστούχο νιτρική αμμωνία, νιτρικό ασβέστιο, θειονιτρική αμμωνία), η υπό-αγορά φωσφορικών λιπασμάτων με βασικό συστατικό το φώσφορο (περιέχουν κυρίως φωσφορικό οξύ, υπερφωσφορικό οξύ, μεταφωσφορικό ασβέστιο, φωσφορική, φωσφορικό κάλιο, φωσφορικό διασβέστιο κ.α.), η υπό-αγορά καλιούχων λιπασμάτων με βασικό συστατικό το κάλιο (περιέχουν κυρίως χλωριούχο κάλιο, θειικό κάλιο, θειικό καλιομαγνήσιο, νιτρικό κάλιο), η υπό-αγορά σύνθετων λιπασμάτων που περιέχουν δύο ή περισσότερα θρεπτικά στοιχεία και η υπό-αγορά των ειδικών λιπασμάτων, και

β) η αγορά των χημικών, η οποία μπορεί να διακριθεί περαιτέρω στην υπό-αγορά χημικών τροφίμων (Food), στην υπό-αγορά χημικών καλλυντικών/απορρυπαντικών (HPCII), στην υπό-αγορά χημικών λαδιών/λιπαντικών (Oils & Rubbers), στην υπό-αγορά χημικών χρωμάτων/βερνικιών/κατασκευών (Paints) και στην υπό-αγορά χημικών πλαστικών (Polymers).

(α) Λιπάσματα

- 26) Από πλευράς βαθμού υποκατάστασης με βάση τη ζήτηση, σύμφωνα με τις απόψεις της γνωστοποιούσας, οι επιμέρους κατηγορίες των λιπασμάτων δεν θα μπορούσαν να

θεωρηθούν καταρχήν εναλλάξιμες, υπό την έννοια ότι είναι διαφορετικός ο ρόλος των θρεπτικών στοιχείων (Αζώτου N, του Φωσφόρου P και του Καλίου K) στην κάλυψη των αναγκών των φυτών ανάλογα με κάθε καλλιέργεια. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι – ειδικά όσον αφορά στα καλιούχα και στα φωσφορικά λιπάσματα – επειδή συχνά οι ανάγκες των καλλιεργειών ως προς τα στοιχεία αυτά καλύπτονται στο πλαίσιο της χρήσης σύνθετων λιπασμάτων, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπάρχει μερική εναλλαξιμότητα με τα σύνθετα (γεγονός που εξηγεί και τη μικρή ζήτηση για τα προϊόντα αυτά).

- 27) Σύμφωνα με τα συλλεχθέντα στοιχεία, για την ανάπτυξη ενός φυτού χρειάζονται και τα τρία βασικά στοιχεία (Αζωτο – Φώσφορο – Κάλιο). Η βασική λίπανση γίνεται με σύνθετα λιπάσματα (που περιέχουν άζωτο, φώσφορο και κάλιο), ενώ η επιφανειακή καλλιέργεια γίνεται μόνο με αζωτούχα λιπάσματα. Ανάλογα το είδος του φυτού και το έδαφος επιλέγεται η κατηγορία και η αναλογία λιπασμάτων που πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Επομένως, κάθε τύπος λιπάσματος εμφανίζεται να έχει διαφορετική χρησιμότητα, ανά καλλιέργεια και ανά εποχή. Κανένα από τα τρία βασικά συστατικά (άζωτο – φώσφορος – κάλιο) των λιπασμάτων δεν μπορεί να υποκαταστήσει το άλλο, καθώς απαιτούνται και τα τρία, λειτουργώντας συμπληρωματικά μεταξύ τους. Στο ίδιο συμπέρασμα κατατείνουν και οι απόψεις που διατυπώθηκαν από ανταγωνίστριες εταιρίες του κλάδου, κατά τις οποίες ο βαθμός υποκατάστασης είναι πολύ μικρός ή ανύπαρκτος μεταξύ των επιμέρους αγορών λιπασμάτων. Η κάθε κατηγορία εστιάζει σε συγκεκριμένα θρεπτικά στοιχεία τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τις απαιτήσεις / στάδια των καλλιεργειών. Με βάση θεμελιώδεις αρχές της θρέψης των φυτών, η λειτουργία κάποιου θρεπτικού στοιχείου στη φυσιολογία των φυτών είναι μοναδική και δεν μπορεί να υποκατασταθεί από κάποιο άλλο και το ύψος παραγωγής της καλλιέργειας εξαρτάται από το θρεπτικό στοιχείο που είναι στη μικρότερη αναλογικά συγκέντρωση. Μόνο στην περίπτωση των ειδικών λιπασμάτων, και σε περίπτωση που ληφθεί μέριμνα για την παράλληλη συμπληρωματική λίπανση με τα κατάλληλα λιπάσματα κυρίων θρεπτικών, δευτερευόντων ή μικροθρεπτικών στοιχείων, μπορούν να υποκατασταθούν με κάποιο συγκεκριμένο τύπο σύνθετου λιπάσματος.
- 28) Ως προς τη χρήση, δεν ενδείκνυται περαιτέρω κατάτμηση της σχετικής αγοράς στη παρούσα υπόθεση με βάση επιμέρους καλλιέργειες, καθώς υπάρχουν τύποι λιπασμάτων που ταιριάζουν σε περισσότερες καλλιέργειες, ενώ είναι δυνατόν ένας τύπος λιπάσματος να χρησιμοποιηθεί σε περισσότερες του ενός είδους φυτού (παρόλο που αυτό δεν εμφανίζεται πάντα ως ορθό από πλευράς γεωπονικής επιστήμης και παρόλο που κάποιοι τύποι λιπασμάτων φαίνεται ότι έχουν αναπτυχθεί με βάση τις ανάγκες συγκεκριμένων καλλιεργειών). Τα λιπάσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις καλλιέργειες, χωρίς να αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ότι ενδεχομένως κάποια από αυτά. Όπως αναφέρθηκε, κριτήριο είναι περισσότερο το πρόγραμμα λίπανσης και οι μονάδες θρεπτικών σε σχέση με τα στάδια της εκάστοτε καλλιέργειας που πρέπει να καλυφθούν.
- 29) Συμπερασματικά, από πλευράς ζήτησης, οι επιμέρους κατηγορίες λιπασμάτων δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν καταρχήν εναλλάξιμες, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να

χρησιμοποιηθεί οποτεδήποτε οποιοδήποτε λίπασμα, αλλά απαιτείται η λήψη του κατάλληλου είδους λιπάσματος την κατάλληλη χρονική στιγμή – με αποτέλεσμα σε περίπτωση ενδεχόμενης αύξησης της τιμής μιας κατηγορίας λιπάσματος οι επιχειρήσεις να μην έχουν κίνητρο να στραφούν σε κάποια άλλη κατηγορία λιπάσματος. Παρομοίως, σε προηγούμενες αποφάσεις της, η Ε.Α. προσδιόρισε τις προαναφερθείσες επιμέρους αγορές λιπασμάτων ως διακριτές σχετικές αγορές [βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ε.Α. υπ' αριθ. 164/Π/2000 και 57/Π/1999].

- 30) Αναφορικά με την υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς, οι συμμετέχουσες στην αγορά λιπασμάτων επιχειρήσεις θεωρούν ότι είναι εύκολο και εφικτό (από τεχνολογική και οικονομική σκοπιά) για μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε οποιαδήποτε επιμέρους αγορά να εισέλθει σε μια άλλη.

(β) Χημικά

- 31) Σύμφωνα με την άποψη της γνωστοποιούσας, η ευρύτερη αγορά των χημικών διακρίνεται στις εξής επιμέρους αγορές χημικών προϊόντων: α) στην αγορά χημικών τροφίμων (Food), β) στην αγορά χημικών καλλυντικών/απορρυπαντικών (HPCII), γ) στην αγορά χημικών λαδιών/λιπαντικών (Oils & Rubbers), δ) στην αγορά χημικών χρωμάτων/βερνικιών/κατασκευών (Paints), ε) στην αγορά χημικών πλαστικών (Polymers). Σε προηγούμενες αποφάσεις της Ε.Α., η οριοθέτηση των σχετικών αγορών προϊόντων αναφέρεται κυρίως σε εξειδικευμένες αγορές των χημικών, βάσει της συγκεκριμένης κάθε φορά επιχειρηματικής δραστηριότητας των εξαγοραζόμενων εταιριών [βλ. π.χ. απόφαση Ε.Α. υπ' αριθ. 323/V/2006 αναφορικά με τις σχετικές αγορές των διαλυτών και των ρητινών]. Στην απόφαση Ε.Α. υπ' αριθ. 361/V/2007, η αγορά των χημικών διακρίθηκε περαιτέρω σε: α) λιπάσματα αγροχημικά β) πρώτες ύλες για τη βιομηχανία χρωμάτων και βερνικιών γ) πρώτες ύλες για τη βιομηχανία πλαστικών και δ) χημικά για λοιπές βιομηχανίες.

(γ) Συμπέρασμα για τις σχετικές αγορές προϊόντος στην παρούσα υπόθεση

- 32) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, και προκρίνοντας το κριτήριο της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, ως σχετικές διακριτές αγορές προϊόντος που αφορούν στην εξεταζόμενη συγκέντρωση ορίζονται οι κάτωθι:

(α) Αγορά των λιπασμάτων, η οποία διακρίνεται περαιτέρω:

- στην αγορά αζωτούχων λιπασμάτων
- στην αγορά φωσφορικών λιπασμάτων
- στην αγορά καλιούχων λιπασμάτων
- στην αγορά σύνθετων λιπασμάτων
- στην αγορά των ειδικών λιπασμάτων

(β) Αγορά των χημικών, η οποία διακρίνεται περαιτέρω:

- στην αγορά χημικών τροφίμων
- στην αγορά χημικών καλλυντικών/απορρυπαντικών
- στην αγορά χημικών λαδιών/λιπαντικών
- στην αγορά χημικών χρωμάτων/βερνικιών/κατασκευών
- στην αγορά χημικών πλαστικών.

2. *ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ*

- 33) Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές.
- 34) Για τους σκοπούς της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται η ελληνική επικράτεια.

3. *ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ*

- 35) Με τον όρο «*επηρεαζόμενη αγορά*» νοείται:
- α) κάθε σχετική αγορά προϊόντος στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (οριζόντιες σχέσεις), και
 - β) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (κάθετες σχέσεις).
- 36) Στις επιμέρους αγορές των λιπασμάτων δραστηριοποιούνται οι εταιρίες ΤΟΡΑΖ (μέσω της ΕΛΦΕ) και η ΤΙΓΕΡ (μέσω της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ) που εμπλέκονται στην υπό κρίση πράξη. Από τα υποβληθέντα στοιχεία προκύπτει ότι τα συνδυασμένα μερίδια της ΤΟΡΑΖ και της ΤΙΓΕΡ στην ελληνική επικράτεια υπερβαίνουν το 15% σε όλες τις επιμέρους αγορές των λιπασμάτων (βλέπε μερίδια αγοράς κατωτέρω) και, ως εκ τούτου, αποτελούν επηρεαζόμενες αγορές της υπό κρίσης συγκέντρωσης.
- 37) Στις επιμέρους αγορές χημικών δραστηριοποιούνται μόνο εταιρίες του ομίλου της εξαγοραζόμενης (π.χ. ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ), για την οποία – όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου – το μερίδιο αγοράς δεν προσεγγίζει τα προαναφερθέντα όρια σε οριζόντιο και κάθετο επίπεδο (15%, 25% αντίστοιχα). Συνεπώς, οι ως άνω αναφερόμενες σχετικές αγορές των χημικών δεν αποτελούν επηρεαζόμενες αγορές για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης.

IV. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

1. *ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ*

- 38) Κατά το άρθρο 4, παρ. 2 εδαφ. β ν.703/77, ως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται και όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστο μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Ο έλεγχος μπορεί να απορρέει

από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης.

- 39) Η από 08.04.2010 γνωστοποιηθείσα εξαγορά από την εταιρία ΤΟΡΑΖ του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ΤΙΓΕΡ, η οποία θα λάβει χώρα δυνάμει του από 07.04.2010 προσυμφώνου αγοραπωλησίας μετοχών μεταξύ της εταιρίας ΤΟΡΑΖ και της [...], μετόχου της εταιρίας ΤΙΓΕΡ, συνεπάγεται την απόκτηση ελέγχου της ΤΙΓΕΡ από την ΤΟΡΑΖ. Συνεπώς, η κρινόμενη εξαγορά συνιστά συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ.2 εδ. β) ν.703/77, ως ισχύει, και εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις διατάξεις του ίδιου νόμου.

2. ΠΡΟΣΗΚΟΥΣΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

- 40) Κατά το άρθρο 4β παρ. 1 του ν. 703/77, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε 150.000.000 ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15.000.000 ευρώ στην ελληνική αγορά.
- 41) Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση κατά τα οριζόμενα στο ανωτέρω άρθρο, καθόσον πληροί τα προαναφερόμενα κριτήρια υπαγωγής. Ειδικότερα, ο συνολικός κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων για το έτος 2009, υπολογιζόμενος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ παρ. 2 ν. 703/77, όπως ισχύει, υπερβαίνει τα 150 εκ. ευρώ (περίπου [...] για τον όμιλο εταιριών του κ. Λ. Λαυρεντιάδη και περίπου [...] για τον όμιλο εταιριών της εξαγοραζόμενης εταιρίας). Περαιτέρω, ο κύκλος εργασιών εκάστου των μερών στην εθνική αγορά, υπερβαίνει τα 15 εκ. ευρώ (περίπου [...] για τον όμιλο Λαυρεντιάδη και περίπου σε [...] για την ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ).
- 42) Περαιτέρω, η εξεταζόμενη συγκέντρωση δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 12.04.2010 της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας «ΗΜΕΡΗΣΙΑ» (κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 4β).

3. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

(α) Λιπάσματα

Διάθρωση και κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς λιπασμάτων

- 43) Το κρατικό μονοπώλιο στον κλάδο των λιπασμάτων καταργήθηκε οριστικά το 1992. Σήμερα, την οργάνωση και λειτουργία του κλάδου διέπουν κυρίως ο Νόμος 1565/85, ο Νόμος 2040/92, ο Νόμος 2326/95 (τροποποίηση Ν.1565/85), ο Νόμος 2732/99, καθώς και οι αποφάσεις 331750/2.3.1999 περί αναπροσαρμογής παράβολων εμπορίας λιπασμάτων, 394199/5224/8.10.99 περί αδειών εισαγωγής προσωρινής κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων και ελέγχου λιπασμάτων με την ένδειξη «ΛΙΠΑΣΜΑ Ε.Κ»,

καθώς και 394200/5925/8.10.99 περί αδειών εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β. Η κυκλοφορία των ανόργανων λιπασμάτων διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 2003/03, ο οποίος εναρμονίζει την κοινοτική νομοθεσία των κρατών – μελών στον τομέα των λιπασμάτων. Επιπλέον, ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για την εισαγωγή των προϊόντων του κλάδου στην αγορά (δηλαδή τις προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό «ΛΙΠΑΣΜΑ Ε.Κ», αλλά και θέματα σχετικά με την επισήμανση και τη συσκευασία). Όσοι τύποι είναι εγγεγραμμένοι στον κοινοτικό κατάλογο κυκλοφορούν ελεύθερα σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Για τις υπόλοιπες κατηγορίες, υπάρχει εθνική νομοθεσία που απαιτεί άδεια κυκλοφορίας (εκδίδεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) έναντι καταβολής παράβολου και βάσει προϋποθέσεων που αφορούν την καταλληλότητα των λιπασμάτων. Για την πώληση λιπασμάτων απαιτείται άδεια εμπορίας λιπασμάτων «Τύπου Β΄» για χονδρέμπορους και «Τύπου Α΄» για λιανέμπορους.

- 44) Στον ευρύτερο κλάδο των λιπασμάτων, ο συνολικός κύκλος εργασιών για την περίοδο 2008/2009 κυμάνθηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία της γνωστοποίησης, σε [...]. Ως προς τον όγκο, το συνολικό μέγεθος της αγοράς στην εγχώρια αγορά λιπασμάτων παρουσιάζει πτωτική τάση από το 2007 έως το 2009. Οι εκτιμήσεις των συμμετεχουσών εταιριών για το 2010 κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα με αυτά του 2009 (με εξαίρεση την αγορά των ειδικών λιπασμάτων, για την οποία αναμένεται μια μικρή αύξηση της τάξης του 10%). Συνολικά, ο όγκος πωλήσεων για το 2008 ανήλθε σε [...], παρουσιάζοντας μια μείωση της τάξης του 15% συγκριτικά με το 2007, ενώ το 2009, υπολογίστηκε στο επίπεδο των [...] (μείωση περίπου 25% συγκριτικά με το 2008).

45)

Πίνακας 1: Μέγεθος αγοράς ανά επηρεαζόμενη σχετική αγορά κατά την περίοδο 2007 – 2009 (kg)			
	2009	2008	2007
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ	ΟΓΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		
Αζωτούχα	[...]	[...]	[...]
Φωσφορικά*	[...]	[...]	[...]
Καλιούχα	[...]	[...]	[...]
Σύνθετα	[...]	[...]	[...]
Ειδικά*	[...]	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	[...]	[...]

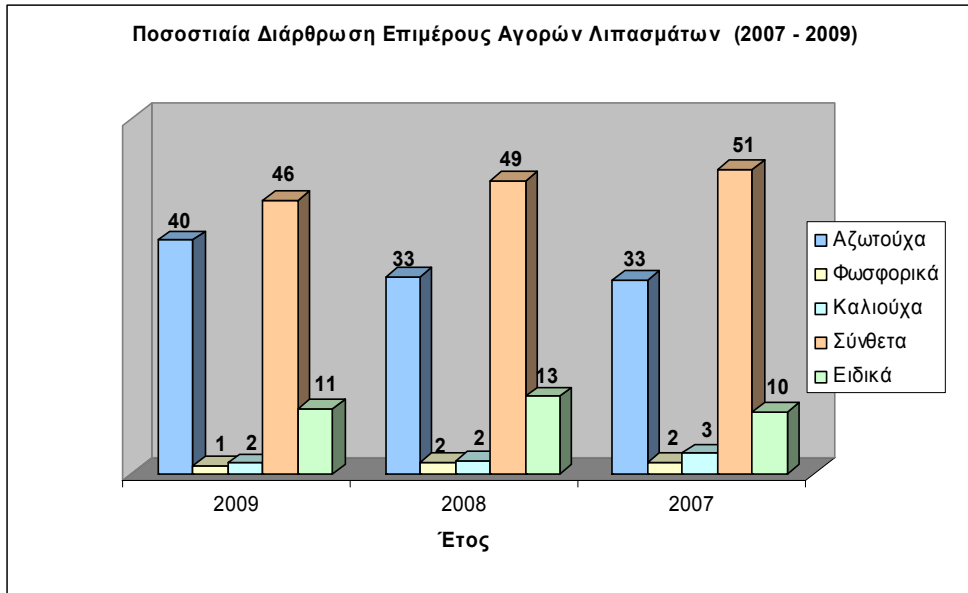
Πηγή: [...]

*[...]

- 46) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, δύο (2) κατηγορίες λιπασμάτων καλύπτουν σχεδόν το σύνολο της ζήτησης. Ειδικότερα, τα σύνθετα και τα αζωτούχα λιπάσματα αντιστοιχούν σταθερά σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80% της συνολικής αγοράς κατά

τα έτη 2009, 2008 και 2007 (46% και 40% αντίστοιχα για το έτος 2009, 49% και 33% αντίστοιχα για το έτος 2008, 51% και 33% αντίστοιχα για το έτος 2007). Αυτό επιβεβαιώνεται και από ανεξάρτητες σχετικές κλαδικές μελέτες. Η διάρθρωση της αγοράς απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 1: Διάρθρωση Αγοράς ανά επιμέρους αγορά λιπασμάτων (2007 – 2009)

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων

- 47) Οι κυριότεροι προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης για λιπάσματα αφορούν: α) στο σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων το οποίο επηρεάζεται από τις καιρικές συνθήκες, την ποιότητα των εδαφών και άλλους παράγοντες, β) στις τιμές διάθεσης των γεωργικών προϊόντων, γ) στις επιδοτήσεις στον αγροτικό τομέα, δ) στην ακολουθούμενη γεωργική πολιτική (βαθμός χρήσης αγροχημικών – λιπασμάτων κ.α.), καθώς και ε) στην ακολουθούμενη περιβαλλοντική πολιτική. Κατά την προηγούμενη καλλιεργητική περίοδο η κατανάλωση φαίνεται να μειώθηκε έως και 30%. Η μειούμενη ζήτηση που χαρακτηρίζει την εγχώρια αγορά αποδίδεται κυρίως στην αποσύνδεση των επιδοτήσεων από την παραγωγή στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς στο γεγονός ότι το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων σταδιακά μειώνεται. Επίσης, σημαντικό παράγοντα περιορισμού της ζήτησης αποτέλεσαν και οι έντονες ανατιμήσεις κατά τη διάρκεια του 2008, με αποτέλεσμα αρκετοί παραγωγοί να αναγκαστούν να στραφούν σε φθηνότερες λύσεις ή και να περιορίσουν τη χρήση λιπασμάτων. Η σημαντική αυτή άνοδος των τιμών λιπασμάτων, αποδίδεται κυρίως στις επενδυτικές κινήσεις που πραγματοποίησαν διεθνή funds και στην ολιγοπωλιακή φυσιογνωμία της αγοράς σε διεθνές επίπεδο, καθώς και σε άλλους παράγοντες όπως η αύξηση των τιμών των πετρελαιοειδών και των γεωργικών εμπορευμάτων, η μείωση των παγκόσμιων αποθεμάτων σε φώσφορο και θείο και η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης (αφού οι κυριότεροι παραγωγοί λιπασμάτων παγκοσμίως είναι αναπτυσσόμενες χώρες, τη στιγμή που σημαντικά μεταλλεία φωσφάτων στις ΗΠΑ έχουν σταματήσει τη λειτουργία τους) [βλ. ενδεικτικά

Μελέτη HELLASTAT A.E. Ανάλυση Αγοράς Γεωργικά Εφόδια Ιούλιος 2009]. Περαιτέρω, η ζήτηση παρουσιάζει εποχικότητα και σχετίζεται κυρίως με τις ιδιομορφίες κάθε καλλιέργειας, το βιολογικό κύκλο των καλλιεργειών, καθώς και τις απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία του κάθε σταδίου σε συνδυασμό με τις καιρικές συνθήκες. Αναφορικά με τις προοπτικές του κλάδου των λιπασμάτων, πρόσφατες μελέτες εκτιμούν ότι θα υπάρξει μια μικρή αύξηση των πωλήσεων σε ποσότητα κατά τη διετία 2010 – 2011 (3% - 5% ετησίως), ενώ η αντίστοιχη αξία τους αναμένεται να επηρεαστεί από την τιμή πώλησης των πρώτων υλών (όπως αυτές θα διαμορφωθούν στη διεθνή αγορά).

- 48) Σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης μελέτης της ICAP, ο κλάδος των λιπασμάτων είναι εισαγωγικός, με τις ανάγκες της εγχώριας ζήτησης να καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από εισαγωγές που προέρχονται κυρίως από χώρες της Ε.Ε. (π.χ. Βέλγιο, Ιταλία, Γερμανία), της Αφρικής και τη Ρωσία. Το 2008, εισήχθησαν στη χώρα 780 χιλ. τόνοι λιπασμάτων (+24,3% έναντι του 2007). Η αξία των εισαγωγών ανήλθε σε € 382,5 εκ, έναντι €153,7 εκ. το προηγούμενο έτος, λόγω των σημαντικών ανατιμήσεων το 2008, ενώ το 2009 παρατηρείται πτώση των τιμών και επιστροφή σε χαμηλότερα επίπεδα.

Πίνακας 2: Εξέλιξη των εισαγωγών λιπασμάτων (2006 - 2008)			
Έτος	Ποσότητα (kg)	Αξία (€)	Μεταβολή (%)
2008	780.120.277	382.469.037	24,3
2007	627.393.304	153.335.281	-15,2
2006	740.230.608	154.339.990	-

Πηγή: Κλαδική Μελέτη ICAP, ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ Απρίλιος 2010

- 49) Δεν παρατηρούνται έντονα στοιχεία διαφοροποίησης μεταξύ των ανταγωνιστριών εταιριών ανά επιμέρους κατηγορία λιπασμάτων.
- 50) Περαιτέρω, η διαπραγματευτική ισχύς των πελατών φαίνεται να είναι αρκετά σημαντική ως προς την επιλογή της πηγής προμήθειας.
- 51) Σύμφωνα δε με πρόσφατες μελέτες, ως εμπόδια εισόδου στις επιμέρους αγορές λιπασμάτων αναφέρονται κυρίως τα ακόλουθα: (α) σχετικά υψηλές απαιτήσεις σε κεφάλαια, (β) ιδιαίτερες ανάγκες σε χώρους αποθήκευσης, (γ) σχετικά χαμηλά περιθώρια κερδοφορίας, (δ) η παρουσία πολυεθνικών εταιριών, καθώς και (ε) η περιορισμένη πρόσβαση σε πρώτες ύλες. Οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής λιπασμάτων φέρεται, επίσης, να αντιμετωπίζουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα συγκριτικά με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, καθώς τα αποθέματα των εγχώριων πρώτων υλών δεν επαρκούν για να στηρίξουν την ελληνική παραγωγή. Έτσι, αναγκάζονται να εισάγουν πρώτες ύλες σε υψηλές τιμές, αντιμετωπίζοντας σχετικά αυξημένο κόστος παραγωγής. Οι παραγωγοί/προμηθευτές αποτελούν επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου, ενώ απαιτούνται μεγάλες σχετικά επενδύσεις και τεχνογνωσία κυρίως για την παραγωγή, αλλά και για την εμπορία, λιπασμάτων.

Κυριότεροι προμηθευτές και μερίδια αγοράς στην αγορά λιπασμάτων

- 52) Η μεγαλύτερη εταιρία του κλάδου είναι η ELFE (ΒΦΛ) που διαθέτει τη μοναδική παραγωγική μονάδα της χώρας, ενώ οι υπόλοιπες εταιρίες έχουν ως βασική δραστηριότητά τους τη μίξη (blending) διαφορετικών ουσιών (των απαραίτητων χημικών συστατικών) ή/και την υποσυσκευασία (ενσάκιση) λιπασμάτων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των μερών, το μερίδιο της ELFE (TOPAZ) για το έτος 2008/2009 στη στην ευρύτερη αγορά λιπασμάτων ανήλθε [...], ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του ομίλου «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» για το ίδιο έτος ανήλθε [...]. Οι πολυεθνικές YARA και COMPO (όμιλος K+S), καθώς και άλλες μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις (Sulphur Hellas, Γαβριήλ κ.α.) κατέχουν περίπου το 40% της αγοράς, ενώ οι μικρότεροι εισαγωγείς και έμποροι καταλαμβάνουν το 10%. Στην εν λόγω αγορά παρατηρείται σχετικά υψηλή συγκέντρωση, με τις τρεις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου να καλύπτουν έως και 62% της ζήτησης (στοιχεία σε αξία για το έτος 2008) [βλ. Μελέτη HELLASTAT A.E. Ανάλυση Αγοράς Γεωργικά Εφόδια Ιούλιος 2009 και Κλαδική Μελέτη ICAP ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ Απρίλιος 2010].
- 53) Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία από την έρευνα της υπηρεσίας, το μερίδιο της ELFE στην ελληνική αγορά λιπασμάτων μειώθηκε τουλάχιστον κατά 15% την τελευταία πενταετία. Στο ίδιο συμπέρασμα κατατείνουν και άλλες σχετικές κλαδικές μελέτες (με την HELLASTAT να υπολογίζει την μείωση του μεριδίου της ELFE σε 20-30%, κυρίως λόγω του ανταγωνισμού από τα εισαγόμενα λιπάσματα και τη δραστηριοποίηση πολυεθνικών εταιριών, καθώς και τη μείωση της αγροτικής παραγωγής, παράγοντες που οδήγησαν τελικά στη διακοπή λειτουργίας του εργοστασίου της στη Θεσσαλονίκη.
- 54) Τα μερίδια αγοράς (βάσει όγκου) ανά κατηγορία λιπάσματος των εταιριών που συμμετέχουν στην υπό κρίση συγκέντρωση και των κυριότερων ανταγωνιστών τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 που ακολουθεί (για την περίοδο 2007 – 2009).

Πίνακας 3: Μερίδια αγοράς σε όγκο (%) των συμμετεχουσών εταιριών και ανταγωνιστών ανά επηρεαζόμενη αγορά λιπασμάτων

2009							
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ	ELFE	NEOXHM	YARA	COMPO	ΣΟΥΛΦΟΥΡ	ΦΥΤΟΘΡΕΠΤΙΚΗ	LIFE-T
Αζωτούχα	[40-50]	[0-10]	[10 -20]	[0-10]	[10 -20]	[0-10]	[0-10]
Φωσφορικά	[30-40]	[20-30]	[10 -20]	[0-10]	[10 -20]	[0-10]	[10 -20]
Καλιούχα	[0-10]	[60-70]	[0 - 10]	[0-10]	[10 -20]	[0-10]	[0-10]
Σύνθετα	[30-40]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[10 -20]	[0-10]	[10 -20]
Ειδικά	[60-70]	[0-10]	[20 - 30]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]
2008							
Αζωτούχα	[50-60]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[0-10]
Φωσφορικά	[30-40]	[20-30]	[0-10]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[0-10]
Καλιούχα	[10-20]	[60-70]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]
Σύνθετα	[40-50]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[0-10]
Ειδικά	[60-70]	[0-10]	[20 - 30]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]
2007							
Αζωτούχα	[40-50]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[10 - 20]	[0-10]	[0-10]
Φωσφορικά	[40-50]	[10-20]	[0-10]	[0-10]	[20 - 30]	[0-10]	[0-10]
Καλιούχα	[0-10]	[30-40]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]
Σύνθετα	[30-40]	[0-10]	[10 - 20]	[10 - 20]	[10 - 20]	[0-10]	[0-10]
Ειδικά	[60-70]	[0-10]	[20 - 30]	[0-10]	[0-10]	[0-10]	[0-10]

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων

55) Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, το αθροιστικό μερίδιο της επιχείρησης που θα δημιουργηθεί από την συγκέντρωση (ELFE + NEOXHMΙΚΗ) δεν ξεπερνά το 50% (με βάση τον όγκο πωλήσεων) στις δύο σημαντικότερες αγορές λιπασμάτων (αζωτούχα και σύνθετα) που αντιστοιχούν σταθερά σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80% της συνολικής ζήτησης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της υπηρεσίας, το εν λόγω μερίδιο κυμαίνεται σε σχετικά χαμηλότερα επίπεδα με βάση την αξία πωλήσεων. Ειδικότερα:

α) στην αγορά των αζωτούχων, η ELFE θα συνεχίσει να κατέχει την 1^η θέση, ενώ οι πέντε (5) σημαντικότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις καλύπτουν έως το 40% της σχετικής ζήτησης. Η νέα οντότητα (όπως και οι λοιπές μεγάλες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά) φαίνεται ότι θα συνεχίσει να δέχεται ανταγωνιστική πίεση από παράλληλες εισαγωγές αζωτούχων λιπασμάτων, κυρίως από τη Βουλγαρία [Βλ. σχετικά Μελέτη HELLASTAT A.E. Ανάλυση Αγοράς Γεωργικά Εφόδια Ιούλιος 2009].

β) στην αγορά των σύνθετων λιπασμάτων, η ELFE θα συνεχίσει να κατέχει την 1^η θέση στην αγορά. Οι πέντε (5) σημαντικότερες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις καλύπτουν όμως τουλάχιστον το 50% της σχετικής αγοράς, ενώ η νέα οντότητα δεν ξεπερνά αθροιστικά το 42%.

- 56) Ωστόσο, σε κάποιες μικρότερες επιμέρους αγορές λιπασμάτων με περιορισμένη ζήτηση, η νέα οντότητα θα κατέχει αθροιστικά πολύ υψηλά μερίδια αγοράς μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης. Ειδικότερα:

α) στην αγορά των ειδικών λιπασμάτων (η οποία αντιστοιχεί σε περίπου 10% της συνολικής ζήτησης λιπασμάτων), η νέα οντότητα θα συγκεντρώνει αθροιστικά μερίδιο αγοράς [60-70]%. Ωστόσο, η ηγετική αυτή θέση προκύπτει ήδη από την προηγούμενη δραστηριοποίηση της ELFE στη σχετική αγορά, ενώ η προσαύξηση μεριδίου με την εξαγορά της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ περιορίζεται σε ποσοστό της τάξης του [0-5]%. Περαιτέρω, η πολυεθνική εταιρία YARA κατέχει μερίδιο αγοράς που ανέρχεται σε [20 – 30]% για το έτος 2009, ενώ η εταιρία ΦΥΤΟΘΡΕΠΤΙΚΗ κατέχει μερίδιο αγοράς [0 – 10]% για το ίδιο έτος.

β) στην αγορά των καλιούχων (η οποία αντιστοιχεί μόνο σε 2% - 3% της συνολικής ζήτησης), οι εταιρίες που συμμετέχουν στη συγκέντρωση θα κατέχουν υψηλό αθροιστικό μερίδιο αγοράς μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης συγκέντρωσης [70-80% με βάση τα στοιχεία του 2009], το οποίο συνοδεύεται από μεταβολή του δείκτη ΗΗΙ κατά 458 μονάδες (ο ΗΗΙ πριν την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης ανέρχεται σε 4.924 μονάδες, ενώ μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης συγκέντρωσης ανέρχεται σε 5.382 μονάδες). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το υψηλό αυτό μερίδιο αγοράς φαίνεται να προκύπτει σχεδόν αποκλειστικά από τη δραστηριοποίηση της [...] στη σχετική αγορά μέσω μιας σύμβασης διανομής με την εταιρία [...], ενώ η ELFE δεν έχει σημαντικές δραστηριότητες στην ίδια αγορά (ποσοστό που δεν υπερβαίνει το [0-5]% με βάση τα στοιχεία για το έτος 2009).

γ) στην αγορά των φωσφορούχων λιπασμάτων (η οποία αντιστοιχεί μόνο σε 1% - 2% της συνολικής ζήτησης), η επιχείρηση που θα προκύψει από την συγκέντρωση συγκεντρώνει αθροιστικά μερίδιο αγοράς [50-60]% σύμφωνα με τα στοιχεία του 2009, ενώ η 2^η επιχείρηση της αγοράς, ήτοι η εταιρία SULPHUR HELLAS, κατέχει μερίδιο αγοράς της τάξης του [10-20]%. Οι υπόλοιπες 3 εταιρίες της αγοράς έχουν αθροιστικό μερίδιο αγοράς έως και 25%. Όπως και στην περίπτωση των καλιούχων λιπασμάτων, η ζήτηση για το συγκεκριμένο τύπο λιπάσματος εμφανίζεται εξαιρετικά περιορισμένη (έως αμελητέα).

- 57) Οι ανταγωνίστριες εταιρίες (εκτός μιας) εκτιμούν ότι η εξεταζόμενη συγκέντρωση δεν θα επιδράσει αρνητικά στον ανταγωνισμό, καθώς δεν αναμένεται να επιφέρει κάποια ουσιαστική μεταβολή στην αγορά λιπασμάτων στην Ελλάδα.

Συμβατικές σχέσεις μεταξύ προμηθευτών στην αγορά λιπασμάτων

- 58) Σύμφωνα με στοιχεία που προσκόμισε η γνωστοποιούσα εταιρία, μεταξύ των εταιριών [...] και [...] υφίσταται από 1.10.2007 συμφωνία άδειας χρήσης σήματος (Trademark Licence Agreement). Ειδικότερα, η εταιρία [...] έχει το μη αποκλειστικό και μη μεταβιβάσιμο δικαίωμα να αγοράζει άμεσα ή έμμεσα από την [...] λίπασμα [...], όπως επίσης έχει το δικαίωμα να προωθεί τα εν λόγω προϊόντα στην αγορά ή ακόμη και να συσκευάσει ή ανασυσκευάζει [...]. Η συμφωνία ισχύει μέχρι οι συμβαλλόμενοι να ασκήσουν το δικαίωμα γραπτής ενημέρωσης για λήξη της συμφωνίας (τουλάχιστον 6 μήνες πριν). Με βάση τα στοιχεία από την έρευνα της υπηρεσίας, σχεδόν όλες οι πωλήσεις [...] λιπασμάτων της [...] (και, συνακόλουθα, το υψηλό μερίδιό της στη σχετική αγορά [...] λιπασμάτων) αφορούν σε προϊόντα που καλύπτονται από την εν λόγω σύμβαση.

(β) Χημικά

Διάθρωση και κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς χημικών

- 59) Όπως προαναφέρθηκε, η ευρύτερη αγορά των χημικών διακρίνεται περαιτέρω στην αγορά χημικών τροφίμων (Food), στην αγορά χημικών καλλυντικών/απορρυπαντικών (HPCII), στην αγορά χημικών λαδιών/λιπαντικών (Oils & Rubbers), στην αγορά χημικών χρωμάτων/βερνικιών/κατασκευών (Paints), στην αγορά χημικών πλαστικών (Polymers).
- 60) Στην αγορά των χημικών, η παρουσία παραγωγικών επιχειρήσεων είναι περιορισμένη γεγονός που συνεπάγεται υψηλή εισαγωγική διείσδυση. Ο βαθμός συγκέντρωσης της αγοράς χαρακτηρίζεται διαχρονικά χαμηλός, καθώς σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία, κατά την περίοδο 2002 – 2008, το μερίδιο των πέντε μεγαλύτερων εταιριών (CR5) κυμάνθηκε μεταξύ 35% - 38%.

61) Ορισμένες από τις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά είναι [...]

- 62) Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται και η εταιρία GREEN TOPCO, μέσω της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία των συμμετεχουσών εταιριών, το συνολικό μερίδιο αγοράς της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ στην ευρύτερη αγορά των χημικών ανήλθε για το έτος 2008 [...], προσεγγίζοντας ποσοστά [...] με [...] στις επιμέρους αγορές των χημικών που προορίζονται για καλλυντικά/απορρυπαντικά και χρώματα/βερνίκια/κατασκευές. Αναλυτικότερα στοιχεία για τη δραστηριοποίηση της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ στις σχετικές αγορές χημικών, παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 4: Κύκλος Εργασιών & Μερίδια Αγοράς «ΝΕΟΧΗΜΙΚΗ» στην αγορά χημικών (2008)

	Συνολική Αγορά (εκτίμηση σε εκ.€)	Εθνικός ΚΕ (σε εκ.€)	ΜΑ (%)
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]

[...]

63) Οι εταιρίες συμφερόντων του κ. Λαυρεντιάδη δεν δραστηριοποιούνται στις σχετικές αγορές χημικών και ως εκ τούτου δεν τίθενται θέματα οριζόντιων σχέσεων των συμμετεχουσών εταιριών στην υπό κρίση συγκέντρωση.

64) Αναφορικά με την εταιρία ALAPIS, ακόμη και αν ήθελε να θεωρηθεί ότι αυτή ελέγχεται στην πράξη από τον κ. Λ. Λαυρεντιάδη, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει προσκομίσει η γνωστοποιούσα επιχείρηση, δεν προκύπτουν επηρεαζόμενες αγορές για τους σκοπούς της υπό κρίση συγκέντρωσης από την κάθετη σχέση που φαίνεται να υπάρχει μεταξύ της [...] και της [...] στις αγορές των χημικών για καλλυντικά και απορρυπαντικά (HPCII), καθώς και στην ευρύτερη αγορά των καλλυντικών και απορρυπαντικών. Ειδικότερα, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν ξεπερνούν, ατομικά ή/και συνδυαστικά, το 25% σε οποιοδήποτε σχετικό (προηγούμενο ή επόμενο) στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας.

4. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ (ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ)

65) «Οριζόντιες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά. Μία συγκέντρωση ενδέχεται να εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό καταργώντας τις ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στη σχετική αγορά χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς). Κατά κανόνα, μία συγκέντρωση με τέτοιου είδους επιπτώσεις θα εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης από μία και μόνη επιχείρηση, η οποία θα έχει κατά κανόνα αισθητά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από τον επόμενο σε μέγεθος ανταγωνιστή μετά τη συγκέντρωση [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05-02-2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 25].

66) Για την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες:

i) Υψηλά μερίδια αγοράς: Σε μία τέτοια περίπτωση, η ενδεχόμενη αύξηση των τιμών μπορεί να αποβεί επικερδής για τη νέα οντότητα, παρά τη παράλληλη

μείωση της παραγωγής [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημείο 27]. Έχει γίνει δεκτό ότι πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς (άνω του 50%) μπορεί να μαρτυρούν καθαυτά την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά [βλ. σχετικά T-210/01, General Electric κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημεία 570-574, και Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημείο 17].

ii) Επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης ΗΗΙ): Η Ε.Α. είναι ελάχιστα πιθανό να εντοπίσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές, όπου ο δείκτης ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση δεν θα ξεπερνά το 1000 ή που κυμαίνεται μεταξύ 1000-2000 και 'δέλτα' κάτω από 250 ή που είναι πάνω από 2000 και κάτω από 150 εκτός ειδικών περιστάσεων [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημεία 19-20].

iii) Μη στενή η υποκατάσταση μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των αντιπάλων τους: Όταν υφίστανται δυνατότητες υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των διαφόρων εταιριών, οι πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού περιορίζονται [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημεία 28-29].

iv) Εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού: Προβλήματα δύναται να προκύψουν και από τυχόν δυσκολία των πελατών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να ανεύρουν εναλλακτικούς προμηθευτές, είτε διότι αυτοί είναι ελάχιστοι, είτε διότι αντιμετωπίζουν σημαντικά έξοδα προσαρμογής [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημείο 31].

v) Δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών: Δυσμενείς επιπτώσεις μπορεί να επιφέρει και η τυχόν δυνατότητα της νέας οντότητας να δυσχεράνει την επέκταση μικρότερων εταιριών στη σχετική αγορά ή να περιορίσει την ικανότητα των αντιπάλων επιχειρήσεων να την ανταγωνιστούν (πχ. η νέα οντότητα μπορεί να ελέγχει ή να επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό τις δυνατότητες διανομής), ώστε να είναι περισσότερο δαπανηρή η επέκταση δραστηριοτήτων ή η είσοδος αντιπάλων επιχειρήσεων [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημείο 36].

vi) Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών: Ως αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς πρέπει να νοείται η διαπραγματευτική ισχύς που έχει ο πελάτης έναντι του πωλητή στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, λόγω του μεγέθους του, της εμπορικής σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητας του πελάτη να στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές. Μία τέτοια πηγή αντισταθμιστικής ισχύος είναι η δυνατότητα του πελάτη να απειλήσει ότι σε εύλογο χρονικό διάστημα θα στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού, αν ο προμηθευτής αποφάσιζε να αυξήσει τις τιμές ή να εφαρμόσει δυσμενέστερους όρους παράδοσης [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημεία 65, 67].

vii) Δυνητικός ανταγωνισμός - Εμπόδια εισόδου: Όταν η είσοδος σε μία αγορά είναι πιθανή, έγκαιρη και επαρκής, τότε είναι δυνατόν να ματαιώσει ή να αποτρέψει τις δυσμενείς επιπτώσεις μίας συγκέντρωσης. Η είσοδος είναι πιθανή, εάν είναι επικερδής, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις που θα έχει στις τιμές η αύξηση του όγκου παραγωγής που είναι διαθέσιμη στην αγορά

και τις πιθανές αντιδράσεις των ήδη παρουσών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με τυχόν υψηλά εμπόδια εισόδου [βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, ο.π., σημεία 69-75].

- 67) Στη συγκεκριμένη υπόθεση διαπιστώνονται, κατ' αντιστοιχία, τα ακόλουθα:
- 68) Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση παρουσιάζει οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις στις επιμέρους αγορές λιπασμάτων όπου δραστηριοποιούνταν, έως τώρα, η εξαγοράζουσα εταιρία TOPAZ (μέσω του ομίλου ELFE-ΒΦΛ) και η εξαγοραζόμενη εταιρία TIGER (μέσω της GREEN TOPCO).
- 69) Σε επίπεδο ευρύτερης αγοράς λιπασμάτων, τα μερίδια αγοράς της νέας οντότητας δεν υπερβαίνουν το 50% (βλ. ανωτέρω ενότητα IV.3). Περαιτέρω, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη: α) ότι το μερίδιο αγοράς ειδικά της ELFE-ΒΦΛ παρουσιάζει σταθερή μείωση την τελευταία πενταετία (κατά 15-30%), β) τη δραστηριοποίηση στην ελληνική αγορά λιπασμάτων πολυεθνικών εταιριών με εμπειρία και σημαντικούς διαθέσιμους πόρους, και γ) το γεγονός ότι η προσαύξηση του μεριδίου αγοράς της ELFE από την εξαγορά της ΝΕΟΧΗΜΙΚΗΣ κυμαίνεται μόλις σε [...], δεν αναμένεται ότι η νέα οντότητα θα ενισχύσει την ηγετική της θέση στη ευρύτερη αγορά λιπασμάτων μετά τη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και ως αποτέλεσμα αυτής.
- 70) Παρομοίως, σε επίπεδο επιμέρους αγορών λιπασμάτων, η νέα οντότητα δεν αποκτά μερίδιο αγοράς άνω του 50% στις δύο σημαντικότερες αγορές των αζωτούχων και σύνθετων λιπασμάτων, κατηγορίες που αντιστοιχούν σταθερά σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80% της συνολικής ζήτησης. Αντίθετα, στις μικρότερες επιμέρους αγορές φωσφορικών, καλιούχων και ειδικών λιπασμάτων, η νέα οντότητα εμφανίζεται να ξεπερνά αθροιστικά το 50% (μερίδιο που μπορεί καθαυτό να μαρτυρά την ύπαρξη δεσπίζουσας θέσης στις επιμέρους αυτές αγορές). Δεν αναμένονται, ωστόσο, δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στις μικρότερες αυτές επιμέρους αγορές λιπασμάτων ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης. Ειδικότερα, στην αγορά ειδικών λιπασμάτων (η οποία αντιστοιχεί σε περίπου 10% της συνολικής ζήτησης) η προσαύξηση του μεριδίου αγοράς της ELFE μετά τη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης ανέρχεται μόλις σε [0-5]%, ενώ στη συγκεκριμένη αγορά δραστηριοποιούνται επαρκώς και ανταγωνιστές. Κατά συνέπεια, η νέα οντότητα δεν αναμένεται να ενισχύσει την ηγετική (ή δεσπίζουσα) θέση της ως αποτέλεσμα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης. Περαιτέρω, οι επιμέρους αγορές των φωσφορικών και καλιούχων λιπασμάτων, όπου η νέα οντότητα αναμένεται να αποκτήσει μετά τη συγκέντρωση μερίδια αγοράς άνω του 50% (βλ. ανωτέρω ενότητα IV.3), αντιπροσωπεύουν ποσοστά μόλις 1-2% και 2-3% της συνολικής αγοράς λιπασμάτων αντίστοιχα. Αφορούν, συνεπώς, σε εξαιρετικά περιορισμένο (ή και αμελητέο) τμήμα της συνολικής ζήτησης. Αναφορικά με την αγορά καλιούχων λιπασμάτων, θα πρέπει επίσης να συνεκτιμηθεί ότι το υψηλό μερίδιο αγοράς που φέρεται να έχει η [...] φαίνεται να προκύπτει σχεδόν αποκλειστικά από τη σύμβαση διανομής προϊόντων της εταιρίας [...], ενώ η [...] δεν έχει σημαντικές δραστηριότητες στην ίδια αγορά. Παρόλα αυτά, διερευνήθηκε το ενδεχόμενο η εταιρία [...], καίτοι μέλος πολυεθνικού ομίλου με έντονη δραστηριοποίηση στην αγορά λιπασμάτων, να μην έχει ουσιαστικό κίνητρο να ανταγωνιστεί έντονα τη νέα οντότητα μετά την ολοκλήρωση της εξαγοράς,

στο βαθμό που μπορεί να εξαρτάται σημαντικά από την ως άνω συμβατική σχέση από τη [...] (και, ειδικότερα, από το δίκτυο διανομής της [...]) για τη διοχέτευση σημαντικής ποσότητας των προϊόντων της στην ελληνική αγορά. Σε μια τέτοια περίπτωση, ως κατάλληλο διορθωτικό μέτρο θα μπορούσε να εξεταστεί – υπό ορισμένες προϋποθέσεις – η λύση της συμφωνίας μεταξύ των ανταγωνιστριών [...] [Βλ. ενδεικτικά Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα που είναι αποδεκτά βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 802/2004 της Επιτροπής, σημείο 60]. Εντούτοις, με βάση τα στοιχεία της έρευνας, τα προϊόντα της [...] που καλύπτονται από τη σχετική συμφωνία δεν φαίνεται να αντιστοιχούν σε σημαντικό τμήμα του συνολικού κύκλου εργασιών της εταιρίας [...] στην ελληνική αγορά (ποσοστό που δεν ξεπερνά το 10-20% της συνολικής αξίας/όγκου πωλήσεων της στην Ελλάδα). Περαιτέρω, η ανταγωνίστρια εταιρία [...], η οποία είναι μέλος του πολυεθνικού [...], διαθέτει εναλλακτικούς τρόπους διοχέτευσης των καλιούχων λιπασμάτων της στην ελληνική αγορά. Τέλος, η σχετική σύμβαση δεν είναι αποκλειστική και κάθε μέρος μπορεί να την καταγγείλει οποτεδήποτε. Με βάση τις ανωτέρω σκέψεις, δεν κρίνεται αναγκαία η λήψη διορθωτικών μέτρων στη σχετική αγορά των καλιούχων λιπασμάτων.

- 71) Περαιτέρω, τα προϊόντα των ανταγωνιστών της νέας οντότητας μπορούν να θεωρηθούν στενά υποκατάστατα, γεγονός το οποίο κατατείνει στο συμπέρασμα ότι η νέα οντότητα θα έχει μικρότερες δυνατότητες να περιορίσει τον ανταγωνισμό στις εν λόγω επιμέρους αγορές λιπασμάτων.
- 72) Οι πελάτες της νέας οντότητας δεν αναμένεται επίσης να δυσκολευτούν να ανεύρουν εναλλακτικούς προμηθευτές, καθώς υφίστανται στην αγορά λιπασμάτων αρκετοί ανταγωνιστές. Άλλωστε, σύμφωνα και με τα στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, θεωρείται εφικτό από τεχνολογικής και οικονομικής απόψεως για μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε οποιαδήποτε επιμέρους αγορά να εισέλθει σε μία άλλη.
- 73) Επίσης, παρόλη την ύπαρξη εμποδίων εισόδου στις σχετικές αγορές (βλ. ανωτέρω ενότητα IV.3), θα πρέπει εντούτοις να αναγνωριστεί ότι πραγματοποιούνται εισαγωγές λιπασμάτων, οι οποίες αναμένεται να συνεχίσουν να ασκούν ανταγωνιστική πίεση στη νέα οντότητα (ειδικότερα στη Βόρεια Ελλάδα, λόγω γειννίας με τη Βουλγαρία).
- 74) Σύμφωνα δε με τα προσκομισθέντα στοιχεία, υφίσταται καταρχήν αντισταθμιστική-διαπραγματευτική ισχύς των πελατών ως προς την επιλογή της πηγής προμήθειας, παρόλο που αυτή θα πρέπει να γίνει δεκτή αναφορικά με τους μεγάλους και πολυσύνθετους πελάτες (πχ. αγροτικούς συνεταιρισμούς, υπεραγορές) και όχι για τα μικρά καταστήματα λιανικής πώλησης.
- 75) Τέλος, η νέα οντότητα δεν αναμένεται να είναι σε θέση να εμποδίσει, είτε την επέκταση των νυν ανταγωνιστών, είτε την είσοδο νέων επιχειρήσεων, στις σχετικές αυτές επιμέρους αγορές μέσω του ελέγχου της προμήθειας εισροών ή με κάποιον άλλο τρόπο.

5. *ΚΑΘΕΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ*

- 76) «Κάθετες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις που συμμετέχουν επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού (πχ. ο παραγωγός ενός συγκεκριμένου προϊόντος συγχωνεύεται με έναν από τους διανομείς του). Οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών. Τα σχετικά μερίδια αγοράς και ο βαθμός συγκέντρωσης παρέχουν χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη δύναμη της επιχείρησης στις αγορές αυτές.
- 77) Στη συγκεκριμένη υπόθεση, η μόνη κάθετη επίπτωση της συγκέντρωσης δύναται να προκύπτει από τη σύμβαση προμήθειας πρώτων υλών που έχει συναφθεί μεταξύ των εταιριών [...] και [...], και εφόσον ήθελε να θεωρηθεί ότι η εταιρία [...] ελέγχεται από τον [...] (βλ. ανωτέρω ενότητες II, III και IV.3). Εντούτοις, η συγκεκριμένη σύμβαση αφορά σε πολύ μικρό μερίδιο αγοράς και μερίδιο πωλήσεων και για τις δύο εταιρίες (βλ. ανωτέρω ενότητα IV.3). Επομένως, η παρούσα συγκέντρωση δεν συνεπάγεται σημαντικές κάθετες επιδράσεις.

6. *ΣΥΣΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ*

Γενικό πλαίσιο

- 78) «Συσπειρωτικές συγκεντρώσεις» (conglomerate mergers) είναι οι συγκεντρώσεις εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων, δηλαδή εκείνες που πραγματοποιούνται μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες δεν έχουν ουσιαστικά προϋφιστάμενη ανταγωνιστική σχέση (είτε ως άμεσες ανταγωνίστριες, είτε ως προμηθευτές και πελάτες). Οι συγκεντρώσεις αυτές δεν συνεπάγονται αληθείς οριζόντιες επικαλύψεις μεταξύ των δραστηριοτήτων των μερών της συγκέντρωσης, ούτε και κάθετες σχέσεις μεταξύ των μερών αυτών υπό αυστηρή έννοια. Συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διακεκριμένες αγορές δεν αναμένεται, συνήθως, να περιορίσει τον ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης λόγω της σωρεύσεως μεριδίων αγοράς που κατέχουν τα μέρη που μετέχουν στη συγχώνευση. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις, οι συσπειρωτικές επιδράσεις μίας συγκέντρωσης μπορεί να δημιουργήσουν ή να ενισχύσουν μια δεσπόζουσα θέση σε σχετικά εγγύς μέλλον, εμποδίζοντας έτσι ουσιαστικά τον πραγματικό ανταγωνισμό στην οικεία αγορά [βλ. σχετ. Υπόθεση ΠΕΚ T-5/02, Tetra Laval BV κατά Επιτροπής, σκέψη 142 & 150-153 Υπόθεση ΠΕΚ T-210/01, General Electric κατά Επιτροπής, σκέψη 65, Υπόθεση ΠΕΚ T-242/99, Airtours κατά Επιτροπής, σκέψη 63, και Υπόθεση ΠΕΚ T-102/96, Gencor κατά Επιτροπής, σκέψη 162]. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει περαιτέρω διάκριση μεταξύ:

α) αφενός της κατάστασης όπου η συγκέντρωση με συσπειρωτικές συνέπειες τροποποιεί άμεσα τις συνθήκες ανταγωνισμού στη δεύτερη αγορά και συνεπάγεται τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στην αγορά αυτή λόγω της ήδη κατεχόμενης στη πρώτη αγορά δεσπόζουσας θέσης, και

β) αφετέρου της κατάστασης όπου η δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στη δεύτερη αγορά δεν προκύπτει άμεσα από τη συγκέντρωση αλλά θα παραχθεί, στη περίπτωση αυτή μετά από ορισμένο χρόνο και θα προκύψει από συμπεριφορά που θα υιοθετήσει η νέα οντότητα στη πρώτη αγορά όπου κατέχει δεσπόζουσα θέση. Στη τελευταία αυτή περίπτωση, δεν δημιουργεί ή ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση η δομή που προκύπτει από τη πράξη συγκεντρώσεως καθαυτή, αλλά η μελλοντική συμπεριφορά της νέας οντότητας.

- 79) Κατά την αξιολόγηση αυτή των συσπειρωτικών συνεπειών των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διακεκριμένες/χωριστές αγορές, ιδιαίτερος και σημαντικός παράγοντας που οφείλει η Ε.Α. να λαμβάνει υπόψη είναι η σώρευση των προϊόντων και σημάτων, δηλαδή των «χαρτοφυλακίων», των δύο μερών (επιπτώσεις χαρτοφυλακίου). Ο κάτοχος ενός χαρτοφυλακίου σημάτων με ηγετική θέση μπορεί να επωφεληθεί από διάφορα πλεονεκτήματα (που συνήθως συνδέονται με τις δυνατότητες που απορρέουν από την προσφορά ενός μεγάλου φάσματος προϊόντων στην αγορά). Σε γενικές γραμμές, επειδή τα αποτελέσματα συγκεντρώσεως εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων θεωρούνται συχνά ως ουδέτερα ή ευεργετικά για τον ανταγωνισμό, η απόδειξη των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συσπειρωτικών συνεπειών της συγκεντρώσεως αυτής χρήζει ακριβούς εξετάσεως, τεκμηριωμένης με ισχυρές αποδείξεις, των στοιχείων που φέρεται ότι συνιστούν τα εν λόγω επιζήμιων αποτελεσμάτων για τον ανταγωνισμό [Βλ. Υπόθεση ΠΕΚ T-5/02, Tetra Laval BV κατά Επιτροπής, σκέψεις 154-155 & 162, Υπόθεση ΠΕΚ T-210/01, General Electric κατά Επιτροπής, σκέψεις 66-69, και Υπόθεση ΠΕΚ T-242/99, Airtours κατά Επιτροπής, σκέψη 63].
- 80) Στη περίπτωση που διαπιστωθεί αποδεδειγμένα ότι υπάρχει δεσπόζουσα ή, έστω, ηγετική θέση σε μία αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας μίας εκ των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, πρέπει να εξεταστεί αν η νέα οντότητα (η οποία θα προκύψει μετά τη συγκέντρωση) θα έχει τη δυνατότητα και το οικονομικό κίνητρο να αποκλείσει τον ανταγωνισμό δημιουργώντας δεσπόζουσα θέση σε άλλη αγορά ή ενισχύοντας την ήδη υπάρχουσα δεσπόζουσα ή/και ηγετική θέση της στη πρώτη αγορά – μέσω της παραγωγού προώθησης/μεταμόχλευσης της δύναμής της σε άλλη αγορά (market leveraging) ή/και μέσω της ανάπτυξης διαφόρων περιοριστικών πρακτικών στο μέλλον (πχ. ομαδικές, γνήσια ή μικτά συνδεδεμένες και δεσμευμένες πωλήσεις). Η ανάπτυξη τέτοιων πρακτικών είναι ιδιαίτερα πιθανή κυρίως στη περίπτωση των άμεσα γειτνιαζουσών αγορών ή στις περιπτώσεις αγορών συμπληρωματικών προϊόντων.
- 81) Μολονότι είναι πρόσφορο να λαμβάνονται υπόψη τα αντικειμενικά κίνητρα για την υιοθέτηση αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορών τις οποίες δημιουργεί μια συγχώνευση, πρέπει επίσης να εξετάζεται σε ποιο μέτρο τα εν λόγω κίνητρα θα μειωθούν, αν όχι εξαλειφθούν, λόγω του μη σύννομου χαρακτήρα της εν λόγω συμπεριφοράς, ιδίως σε σχέση με την απαγόρευση της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως του άρθρου 2 του ν.703/77 και 102 ΣΛΕΕ και των οικονομικών κυρώσεων που μπορεί να προκύψουν [βλ. Υπόθεση ΠΕΚ T-5/02,

Tetra Laval BV κατά Επιτροπής, σκέψη 159 και Υπόθεση ΠΕΚ T-210/01, General Electric κατά Επιτροπής, σκέψεις 70-76].

Ενδεχόμενες μελλοντικές συμπεριφορές της νέας οντότητας

- 82) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής θα πρέπει να εξεταστεί εάν η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση μπορεί να δώσει τη δυνατότητα (ικανότητα ή/και κίνητρα) στη νέα οντότητα να εμποδίσει την είσοδο νέων προϊόντων στην αγορά ή να αποκλείσει την είσοδο των ανταγωνιστών στις επιμέρους σχετικές αγορές, αναπτύσσοντας πρακτικές αλληλένδετων ή ομαδικών πωλήσεων (bundling, tying practices), χορηγώντας ταυτόχρονα (συνδυασμένες ή κλιμακωτές) εκπτώσεις ή παρέχοντας σχετικά κίνητρα (bonuses). Εν προκειμένω, η υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών (κυρίως ομαδικών ή συνδεδεμένων πωλήσεων) από τη νέα οντότητα δεν μπορεί να αποκλειστεί εκ των προτέρων, κυρίως διότι: (α) τα είδη λιπασμάτων θεωρούνται συμπληρωματικά και αναγκαία για τους πελάτες, ενώ υφίσταται και κοινή πελατεία και (β) η νέα οντότητα διαθέτει, ως ανωτέρω αναλύθηκε, ηγετική ή/και δεσπόζουσα θέση σε όλες τις επιμέρους αγορές λιπασμάτων, ιδίως στις μικρότερες/εξειδικευμένες αγορές λιπασμάτων (ειδικά, καλιούχα, φωσφορούχα).
- 83) Ωστόσο, τα στοιχεία από την έρευνα της υπηρεσίας κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι η νέα οντότητα δεν θα διαθέτει την ικανότητα, ούτε και το κίνητρο, να αποκλείσει τους ανταγωνιστές της από την ευρύτερη αγορά λιπασμάτων, μέσω της υιοθέτησης πρακτικών συνδεδεμένων πωλήσεων, μετά την πραγματοποίηση της εξεταζόμενης συγκέντρωσης και ως αποτέλεσμα αυτής. Ειδικότερα:

α) Οι επιμέρους αγορές στις οποίες η νέα οντότητα θα κατέχει ηγετική ή/και δεσπόζουσα θέση (δηλ. οι επιμέρους αγορές των καλιούχων, φωσφορούχων και ειδικών λιπασμάτων) αντιστοιχούν σε εξαιρετικά περιορισμένη ζήτηση σε σχέση με το συνολικό όγκο πωλήσεων στον κλάδο των λιπασμάτων.

β) Παρομοίως, λίγοι πελάτες τείνουν να αγοράζουν τις εξειδικευμένες αυτές κατηγορίες λιπασμάτων παράλληλα με τους κοινούς τύπους λιπασμάτων (αζωτούχα και σύνθετα) και, συνεπώς, η πιθανότητα να επηρεαστεί σημαντικά η ζήτηση για τα μεμονωμένα αυτά προϊόντα μέσω ομαδικής ή δεσμευμένης πώλησης φαίνεται περιορισμένη. Συναφώς, στις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, τυχόν πρακτικές γνήσιας συνδεδεμένης πώλησης (pure bundling) ή δεσμευμένης πώλησης ενδέχεται να συνεπάγεται ζημιές για τη νέα οντότητα, καθώς πολύ μεγάλος αριθμός πελατών δεν ενδιαφέρεται να αγοράσει τα συνδεδεμένα ή δεσμευμένα προϊόντα, αλλά προτιμά αντίθετα να αγοράζει μόνον έναν προϊόν (πχ. αζωτούχο λίπασμα ή σύνθετο λίπασμα που δύναται και να καλύψει, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, τυχόν ανάγκες σε εξειδικευμένους τύπους λιπασμάτων). Είναι μάλλον απίθανο να είναι διατεθειμένη η συγχωνευθείσα επιχείρηση να παραιτηθεί από πωλήσεις στις σημαντικότερες (και πιο επικερδείς) κατηγορίες λιπασμάτων, προκειμένου να κερδίσει μερίδια σε άλλες αγορές, στις οποίες ο κύκλος εργασιών είναι σχετικά μικρός και τα συνακόλουθα κέρδη περιορισμένα [βλ. Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων

συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, σημεία 106-107].

γ) Περαιτέρω, θεωρείται εφικτό από τεχνολογικής και οικονομικής απόψεως για μία ανταγωνίστρια επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε οποιαδήποτε επιμέρους αγορά να εισέλθει σε μία άλλη. Συνεπώς, οι ανταγωνιστές δύνανται να προσφέρουν συναφείς εναλλακτικές λύσεις, σε περίπτωση που η νέα οντότητα προσπαθήσει να μεταμοχλεύσει τη δύναμή της σε άλλες επιμέρους αγορές (υιοθετώντας παρόμοιες πρακτικές πωλήσεων). Συναφώς, η νέα οντότητα δεν φαίνεται να είναι σε θέση να αποτρέψει την είσοδο σε μία αγορά μέσω της χρήσης ρητρών ομαδικής ή δεσμευμένης πώλησης, καθώς δεν απαιτείται οι δυνητικοί ανταγωνιστές να εισέλθουν σε αμφοτέρως τις αγορές των λιπασμάτων ταυτόχρονα. Αρκεί να εισέλθουν (ή να συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται) στις αγορές των αζωτούχων ή σύνθετων λιπασμάτων (που αντιστοιχούν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 80% της συνολικής ζήτησης).

- 84) Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να αξιολογηθεί η πιθανότητα να υιοθετηθούν πρακτικές συνδεδεμένων πωλήσεων στο μέλλον, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί η συμπεριφορά των μερών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση (καθώς και, γενικότερα, η πρακτική των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις επιμέρους αγορές λιπασμάτων) στο παρελθόν (πιο συγκεκριμένα, εάν δηλαδή έχουν υιοθετηθεί ανάλογες συμπεριφορές από τα μέρη στο παρελθόν, προκειμένου να διαπιστωθεί η πιθανότητα υιοθέτησης τους στο μέλλον). Από τα στοιχεία στη διάθεση της υπηρεσίας, δεν προκύπτει ότι τα μέρη (ή/και οι ανταγωνιστές τους) έχουν προβεί στο παρελθόν ή προβαίνουν σήμερα σε ανάλογες πρακτικές συνδεδεμένων πωλήσεων, ούτε ότι οι συνδεδεμένες πωλήσεις λιπασμάτων αποτελούν πρακτική της αγοράς. Περαιτέρω, δεν προέκυψαν σαφείς ενδείξεις ότι υπάρχει σημαντική ζήτηση για κάτι τέτοιο από τους πελάτες.
- 85) Τέλος, στην παρούσα υπόθεση, τα κίνητρα της νέας οντότητας να υιοθετήσει πρακτικές γνήσια συνδεδεμένων ή δεσμευμένων πωλήσεων αναμένεται να είναι μειωμένα/περιορισμένα στο μέλλον, λόγω του μη σύννομου χαρακτήρα της εν λόγω συμπεριφοράς, ιδίως σε σχέση με την απαγόρευση της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσης του άρθρου 2 του ν.703/77 και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, της πιθανότητας αποκαλύψεώς της, της συνακόλουθης δίωξής της, καθώς και των οικονομικών κυρώσεων που μπορεί να προκύψουν.
- 86) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, δεν κρίνεται απαραίτητη η λήψη σχετικών διορθωτικών μέτρων (π.χ. προς της κατεύθυνση της δέσμευσης να μην προβεί η νέα οντότητα σε συνδεδεμένες πωλήσεις στο μέλλον).

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- 87) Με βάση τις ως άνω σκέψεις, δεν αναμένεται να περιοριστεί σημαντικά ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός από τις οριζόντιες επιδράσεις της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, τόσο στην ευρύτερη αγορά λιπασμάτων, όσο και στις επιμέρους διακριτές αγορές λιπασμάτων.

- 88) Με βάση τις ως άνω σκέψεις, δεν αναμένεται να περιοριστεί σημαντικά ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός από τις ενδεχόμενες κάθετες επιδράσεις της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, τόσο στην ευρύτερη αγορά λιπασμάτων, όσο και στις επιμέρους διακριτές αγορές λιπασμάτων.
- 89) Με βάση τις ως άνω σκέψεις, δεν αναμένεται να περιοριστεί σημαντικά ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός από τις ενδεχόμενες συσπειρωτικές επιδράσεις της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, τόσο στην ευρύτερη αγορά λιπασμάτων, όσο και στις επιμέρους διακριτές αγορές λιπασμάτων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφάσισε **ομόφωνα και εγκρίνει**, την από 8.4.2010 γνωστοποίηση της συγκέντρωσης των εταιριών «TOPAZ HOLDING ΑΝΩΝΥΜΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και «TIGER CHEMICALS ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ», σύμφωνα με το αρ. 4β ν. 703/77, δεδομένου ότι δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητά της να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές στις οποίες αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την **5^η Ιουλίου 2010**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 6 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β'1890/29.12.2006).

Ο Προεδρεύων

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Νικόλαος Τραυλός

Δημήτριος Λουκάς

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή